

Жорник О. В.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ЕКСПОРТ ПШЕНИЦІ: ДОСЯГНЕННІ РЕЗУЛЬТАТИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ НА СВІТОВОМУ РИНКУ ЗЕРНОВИХ

Україну вважають державою з високим виробничим потенціалом в сільському господарстві, яке є лідером у формуванні українського експорту та як наслідок важливим фактором зростання національної економіки. Завдяки вигідному геополітичному розміщенню і наявності значних природних ресурсів, можливості України щодо розвитку зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів сільського господарства досить привабливі та перспективні [1].

В загальному експорті сільськогосподарської продукції виділяють три основні групи: тварини і продукти тваринництва, продукти рослинного походження, жири та олії тваринного або рослинного походження. Декілька років поспіль лідируючі позиції займає експорт продуктів рослинного походження (близько 65% загальної суми сільськогосподарського експорту). При цьому, експорт зернових культур складає майже 50% експорту продуктів рослинного походження та більше 20% загального обсягу експорту усієї продукції України.

Серед зернових культур, що експортуються Україною, значну частку займає пшениця, що дозволило нашій країні зайняти лідируючі позиції на європейському ринку зернових. Крім країн Європейського союзу важливими імпортерами української пшениці є Єгипет, Індонезія, Бангладеш та інші країни.

В Україні 2019/2020 маркетинговий рік став найуспішнішим за останні чотири роки. Рекордний обсяг виробництва 29 млн. т. став можливим за завдяки вдалої перезимівлі, сприятливим погодним умовам у травні-червні (оптимальний температурний режим та достатність опадів). Зазначені фактори добре вплинули на врожайність, яка склала 4.1 т/га, що на 10% більше попереднього року. За прогнозними оцінками експертів очікується, що експорт

досягне пшениці в 2019/2020 м.р. досягне 20.5 млн. т, що на 28% більше минулого року.

Таблиця 1. Баланс ринку пшениці України

Показник / Маркетинговий рік	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Площа, (млн. т.)	6.5	6.6	6.7	7.1
Врожайність (т/га)	4.2	4.1	3.7	4.1
<i>Виробництво (млн. т.)</i>	26.8	27.0	25.1	29.0↑
Імпорт (млн. т.)	0.0	0.1	0.1	0.1
<i>Експорт (млн. т.)</i>	18.1	17.8	16.0	20.5↑
Споживання (млн. т.)	10.3	9.8	8.8	8.9
– в їжу	6.7	6.5	6.3	6.1
– в корм	3.6	3.3	2.5	2.8
Кінцеві запаси (млн. т.)	1.8	1.2	1.6	1.3

Важливо в частині оцінки експортного потенціалу враховувати особливості ціноутворення на ринку зернових. Основними факторами, що сприяють зниженню цін на ринку пшениці є наступні:

- зростання врожайності в ЄС, Росії, Україні, Австралії, Канаді (дощі в травні забезпечили хороший стан озимих культур);
- зростання світових кінцевих запасів (коефіцієнт запаси / споживання на кінець 2019/2020 маркетингового року прогнозується вищим);
- укріплення гривні по відношенню до іноземних валют.

Національні зернотрейдери збільшували попит для виконання контрактів, тоді як виробники намагались притримати продажі в очікуванні кращої ціни, однак сезонний пік вже пройдено, отже прогноз цін є нейтрально-негативним.

Хоча Україна є одним з головних експортерів зерна у світі, але, на жаль, на світовому ринку вітчизняну пшеницю вважають другосортною. Тож в основному наша країна є постачальником фуражного зерна. Як показує структура експорту України, частина продаж зерна першого та другого класу за кордон незначна – близько 20%. Продаючи фуражне зерно країна отримує значно менше ніж могли б отримати з продажу якісного. Для покращення ситуації Україні потрібно оновити стандарти якості зерна, які в нашій країні

залишалися незмінними з 1992 року, що є неприйнятним для сьогодення. Однією з проблем нашої країни є те, що ми не переробляємо сировину, а просто продаємо її в чистому вигляді. Глибока переробка сировини дозволить заробляти на доданій вартості. Продаж вже готової муки або макаронів буде значно вигіднішим за звичайне зерно.

Список використаних джерел:

1. Рябук К. П. Аналіз експорту продукції агропромислового комплексу України/ К. П. Рябук, І. В. Тімар// Матеріали XIII міжнародної науково-практичної конференції студентів та молодих вчених «Наукові дослідження у Східній Європі» (8 грудня 2017 року). Т. 1. – Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. – С. 224 – 227.
2. Зерно аграріїв України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ambarexport.ua/ru/blog/wheat-for-export-requirements-standards>
3. Торгівля та біржова діяльність в Україні: проблеми і стратегії розвитку: колект. моногр. / за заг. ред. Т. В. Гринько. – Дніпро : Біла К.О., 2018. – 400 с.
4. Державна служба статистики. Офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>